

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII AL REPUBLICII MOLDOVA

UNIVERSITATEA LIBERĂ INTERNAȚIONALĂ DIN MOLDOVĂ

Cu titlu de manuscris
C.Z.U.: 341.1/.7(043.2)

ZACON CORINA

**STATUTUL JURIDIC AL COMPANIILOR MILITARE ȘI DE SECURITATE
PRIVATE ÎN CADRUL CONFLICTELOR ARMATE CONTEMPORANE**

**SPECIALITATEA 552.08 – DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN
PUBLIC**

**REZUMATUL
tezei de doctor în drept**

Chișinău - 2022

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii doctorale a Universității Libere Internaționale din Moldova.

Conducător științific:

CAUIA Alexandr, doctor în drept, conferențiar universitar

Membrii Comisiei de îndrumare:

CHIRTOACĂ Natalia, doctor în drept, profesor universitar

DORUL Olga, doctor în drept, conferențiar universitar

GAMURARI Vitalie, doctor în drept, conferențiar universitar

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

POALELUNGI Mihail, doctor habilitat, conferențiar universitar – președinte

CAUIA Alexandr, doctor în drept, conferențiar universitar – conducător științific

BALAN Oleg, doctor habilitat, profesor universitar - membru-referent

BURIAN Alexandru, doctor habilitat, profesor universitar - membru-referent

CEBOTARI Svetlana, doctor habilitat, conferențiar universitar - membru-referent

GAMURARI Vitalie, doctor în drept, conferențiar universitar - membru al comisiei de îndrumare, membru-referent

Susținerea vă avea loc la data de 28 martie 2022, ora 14:00 în ședința Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat din cadrul Universității Libere Internaționale din Moldova pe adresa: MD-2012, mun.Chișinău, str.Vlaicu Pârcălab 52, bir. 212.

Teza de doctor și rezumatul pot fi consultate la Biblioteca Universității Libere Internaționale din Moldova și pe pagina web a Universității Libere Internaționale din Moldova (<https://ulim.md/doctorat/sustinerea-tezelor-de-doctorat/>) și Agenției Naționale de Asigurare a Calității în Educație și cercetare (<http://www.cnaa.md/>).

Rezumatul a fost expediat la data de 24 februarie 2022.

Secretar științific al Consiliului Științific ULIM

ROBU Elena, doctor în științe economice, conferențiar universitar

semnătura

Conducător științific

CAUIA Alexandr, doctor în drept, conferențiar universitar

semnătura

Autor, ZACON Corina

semnătura

© Zacon Corina, 2022

CUPRINS

1. REPERE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII	4
2. SINTEZA CAPITOLELOR (CONȚINUTUL TEZEI DE DOCTOR).....	10
3. CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI.....	24
4. LISTA LUCRĂRILOR ȘTIINȚIFICE PUBLICATE.....	30
ADNOTARE	31
ANNOTATION.....	32

1. Repere conceptuale ale cercetării

1. Actualitatea și importanța subiectului de cercetare. În pofida tuturor tentativelor la nivel național și internațional de a evita utilizarea conflictului armat drept instrument de soluționare a diferendelor dintre state și de a exclude acest fenomen din lista de mecanisme de realizare a intereselor statelor la nivel internațional, acest element este parte inerentă a cotidianului, inclusiv în secolul XXI.

Un element caracteristic tuturor conflictelor armate rămâne a fi interesul material al actorilor implicați, iar prezența și implicarea directă a unor structuri private la toate etapele acestui proces: de la planificarea acțiunilor și pregătirea militarilor, pînă la participarea direct în cadrul ostilităților generează un șir de dificultăți de calificare și reglementare juridică atît la nivel național cât și internațional a activităților acestor entități și a statutului juridic al angajaților acestora, mai ales în cadrul tentativelor de reglementare juridică a statutului angajaților acestor companii militare și de securitate private care participă direct în cadrul conflictelor armate contemporane. Considerăm că negarea existenței și prezenței active ale acestor actori în conflictele armate și în cea mai mare parte a situațiilor tensionate și a ”zonelor gri” este cea mai defectuoasă și contraproductivă metodă de abordare a unui fapt caracteristic conflictelor armate contemporane.

La momentul actual nu există o sursă perfect credibilă și capabilă să estimeze la justa valoare gradul de implicare al companiilor militare și de securitate private în ostilități, să estimeze volumul și valoarea materială a acestor servicii și cu atît mai mult să stabilească clar care sunt regulile de joc pe acest segment al pieții de prestare a serviciilor militare și de securitate private.

Cele anterior menționate demonstrează odată în plus necesitatea și importanța analizei și cercetării locului și rolului acestor companii în cadrul conflictelor armate contemporane în general și a identificării mecanismelor și instrumentelor juridice de asigurare a respectării drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar de către aceste entități comerciale și angajații lor în cadrul executării serviciilor pe care le prestează.

Implicațiile juridice ale dificultății de a stabili răspunderea juridică a actorilor nestatali, amploarea activităților mercenarilor, utilizarea forței și/sau a armelor de către aceștia, precum și prejudiciile sociale și politice rezultate din activitățile armate, au crescut continuu. Teoretic, instrumentele juridice internaționale trebuie să fie aplicate în încercarea de a reglementa activitatea actorilor nestatali și de a reduce consecințele negative suferite de societățile și persoanele afectate.

Construcția și utilizarea armatelor private nu este un fenomen absolut nou pentru umanitate, dar amploarea acestui fenomen manifestată prin gradul înalt de organizare, sumele colosale investite,

capacitatea de lobby a propriilor interese comerciale la cele mai înalte niveluri decizionale și transformarea războiului într-o afacere pur comercială, sunt elementele care definesc rolul și locul companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane.

În încercarea de a asigura pacea și securitatea între statele lumii și o colaborare internațională prosperă, Organizația Națiunilor Unite, prin intermediul structurilor și mecanismelor disponibile, furnizează mai multe linii directoare care au drept obiectiv excluderea sau reglementarea activităților specifice companiilor militare și de securitate private, precum și norme care încearcă să stabilească răspunderea acestora pentru încălcarea normelor dreptului internațional public în general și a dreptului internațional umanitar în special.

Chiar dacă statutul juridic al mercenarului este strict determinat în textul actelor normative internaționale și statutul acestora este considerat și calificat a fi ilegal în legislația națională a majorității statelor lumii, companiile militare și de securitate private nu sunt doar o continuare logică și istoric dezvoltată a acestui fenomen negativ, ci sunt o metamorfoză și o transformare a implicării factorului și intereselor corporative private în cadrul conflictelor armate care lovește dur în ceea ce s-a numit pe parcursul timpului monopolul exclusiv al statului asupra utilizării violenței, inclusiv a violenței armate. Ilegalizarea la nivel național și internațional a statutului juridic al mercenarului nu soluționează sub nicio formă problema implicării agresive și omniprezente a companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane.

Un alt argument în sensul actualității subiectului supus cercetării este creșterea vertiginoasă a cererii față de serviciile prestate de acest gen de companii, iar beneficiarii acestora nu mai sunt doar statele, dar și organizațiile internațional interguvernamentale și cele neguvernamentale, corporațiile transnaționale.

Cât nu ar părea de straniu, dar și Organizația Națiunilor Unite, la momentul oportun, pentru a asigura eficiența unor misiuni de pacificare sau securitatea membrilor unor programe și proiecte desfășurate în zonele de conflict armat sau post conflict, face apel la serviciile acestor companii.

Toate tentativele întreprinse la nivel internațional care au avut drept obiectiv reglementarea juridică a statutului sau activităților companiilor militare și de securitate private nu s-au soldat cu adoptarea și implementarea unui mecanism eficient de prevenire și combatere a efectelor negative provocate de implicarea directă și activă a companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane. La nivel național, țările încearcă să pună în aplicare tratatele internaționale, precum și să elaboreze și să implementeze coduri de conduită și să revizuiască legislația

penală existentă pentru a elabora proceduri eficiente de depistare, calificare juridică și tragere la răspundere a persoanelor sau a entităților comerciale care prin participarea directă sau indirectă la ostilități încalcă prevederile normelor dreptului internațional umanitar și a dreptului național al statului respectiv, în scopul exclusiv de a obține avantaje materiale.

Actualitatea și importanța subiectului cercetat constă în necesitatea de a cerceta normele juridice la nivel național și internațional, care pretind să caracterizeze și să pedepsească încălcările și abuzurile structurilor private implicate în conflictele armate contemporane. Scopul declarat al actelor normative internaționale și naționale este de a asigura activitatea de bună credință a actorilor nestatali, precum și eliminarea efectelor negative ale unor astfel de operațiuni militare private, numărul cărora este în creștere constantă.

Faptele menționate generează conștientizare socială față de nevoia de a analiza și de a înțelege corect sistemele politice regionale, intențiile guvernelor și accesibilitatea actorilor militari privați internaționali în cadrul conflictelor armate contemporane.

De asemenea este de o maximă importanță stabilirea obiectivelor și identificarea mecanismelor și procedurilor juridice internaționale care ar putea contribui semnificativ la prevenirea viitoarelor activități militare anti-umanitare, precum și la asigurarea caracterului autentic și onest al actualelor operațiuni militare umanitare și de menținere a păcii.

În plus, actualitatea și importanța subiectului cercetat constă în necesitatea de a:

- stabili caracteristicile și consecințele fenomenului implicării companiilor militare și de securitate private în conflictele armate contemporane;
- defini prioritățile pentru detectarea timpurie și intervenția în scopul de a preveni operațiunile militare private abuzive ale civililor unui stat pe teritoriul altuia;
- determina cât se poate de clar și univoc statutul juridic, limitele de intervenție și mecanismele de atragere la răspundere a angajaților și a companiilor militare și de securitate private în cazul implicării directe în conflictele armate contemporane;
- recunoaște existența și importanța acestei industrii în realitățile conflictelor armate contemporane și de a susține inițiativele breslei de a se autoreglementa în vederea asigurării instruirii și pregătirii angajaților acestora în vederea respectării normelor și obiceiurilor de purtare a conflictelor armate și de prevenire a participării directe în cadrul ostilităților.

2. Gradul de studiere a temei de cercetare. Literatura de specialitate dispune de suficiente surse de informare asupra subiectelor generale ce țin de dreptului internațional public și esența

dreptului internațional umanitar și a dreptului internațional al drepturilor omului ce reglementează relațiile sociale specifice conflictelor armate contemporane.

În ceea ce ține de companiile militare și de securitate private, sunt disponibile un șir de articole științifice și rapoarte de cercetare care prezintă în general locul și rolul acestor companii în cadrul conflictelor armate sau analizează tangențial aceste subiecte în cadrul lucrărilor ce vizează metodele și mijloacele legale de ducere a războiului. În lumina actualității și importanței temei supuse analizei, urmează să punctăm faptul că, la momentul actual, nu există o lucrare fundamentală care ar avea drept obiect de cercetare statutul juridic al companiilor militare și de securitate private prin prisma elementelor specifice ale conflictelor armate contemporane.

Fenomenul companiilor militare și de securitate private în general și reglementarea juridică a implicării acestora în cadrul conflictelor armate și a tensiunilor și dezordinelor interne este una dintre principalele teme de cercetare în domeniul dreptului internațional umanitar, iar autorii, lucrările cărora sunt analizate în cadrul prezentei cercetări, reflectă diverse aspecte ale acestui fenomen, de la evoluția istorică pînă la analiza mecanismelor și instrumentelor de atragere la răspundere a acestor companii și a angajaților acestora pentru încălcarea normelor dreptului internațional umanitar, fapt prezentat în paragraful 1 al capitolului 1 al prezentei lucrări.

Rezultatele analizei și cercetării asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private au fost discutate în cadrul mai multor evenimente științifice relevante și reflectate în articolele publicate în revistele de specialitate și culegerile de lucrări ale conferințelor științifice naționale și internaționale.

3. Scopul cercetării. Prin prisma importanței și actualității temei supuse cercetării, scopul prezentei lucrări este de a analiza statutul juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național și internațional și de a realiza o cercetare complexă a mecanismelor și instrumentelor juridice de reglementare eficientă și de prevenire și combatere a efectelor negative generate de implicarea tot mai activă și directă a acestor companii în conflictele armate contemporane în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar.

4. Obiectivele cercetării. Pentru realizarea eficientă a scopului propus, sunt setate următoarele obiective principale ale prezentei cercetări:

1. Analiza principalelor lucrări de referință asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private și a evoluției istorice a acestui fenomen;

2. Determinarea evoluției, statutului și importanței reglementarilor juridice ale utilizării serviciilor companiilor militare și de securitate private în Statele Unite ale Americii;
3. Cercetarea procesului de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private în statele europene, în vederea evidențierii bunelor practici;
4. Analiza bazei normative la nivelul național al unor state de pe continentul African;
5. Determinarea statutului juridic al angajaților companiilor militare și de securitate private și stabilirea criteriilor de calificare a acestora;
6. Reflectarea tendințelor actuale în materie de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel internațional;
7. Stabilirea impactului implicării companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane asupra monopolului statului de utilizare a forței militare;
8. Aprecierea locului și rolului companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate din: Irak, Siria și Ucraina.

5. Ipoteza de cercetare. În sensul prezentei cercetări considerăm că **ipoteza** principală constă în faptul că implicarea directă și activă a companiilor militare și de securitate private în cadrul ostilităților și situațiilor tensionate este o realitate incontestabilă, iar cooperarea statelor, organizațiilor internaționale și a asociațiilor reprezentative ale acestor companii dictează necesitatea elaborării unui instrument juridic internațional agreat de toate părțile interesate în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate contemporane.

6. Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare alese. În procesul de analiză a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private am utilizat următoarele metode de cercetare științifică, și anume:

- metoda istorică, pentru a evidenția etapele și elementele specifice ale dezvoltării și utilizării structurilor private în cadrul conflictelor armate în cele patru perioade de dezvoltare ale umanității, evidențiind caracteristicile originale ale fiecărei etape și analizând în context istoric locul, rolul și gradul de utilizare a factorului privat în ostilități;

- metoda comparativă, ne-a permis să realizăm o cercetare comparativă a mecanismelor și instrumentelor de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național din mai multe state pentru a scoate în evidență atât elemente comune ale tendințelor, inițiativelor, metodelor și mecanismelor de reglementare, cât și analiza comparativă a instrumentelor juridice internaționale ce au drept obiectiv limitarea, ordonarea și controlul asupra activităților

specifice ale acestor companii de la acțiuni de logistică și pregătire a contingentului militar al unui stat pînă la participarea directă în ostilități;

- metoda logică, ne-a permis să cercetăm și analizăm critic prevederile normative la nivel național și internațional în vederea identificării principalelor tendințe, direcții și abordări de reglementare a activității companiilor militare și de securitate private în conflictele armate contemporane;

- metoda cantitativă, la această metodă s-a recurs în contextul sistematizării și evidențierii surselor normative și doctrinare ce reflectă situația de fapt în această nouă piață internațională a serviciilor militare și de securitate private și impactul acestora asupra procesului de asigurare a respectării normelor dreptului internațional umanitar în conflictele armate contemporane;

- metoda prospectivă, utilizată pentru identificarea celor mai eficiente metode de cooperare dintre statele afectate și interesate, organizațiile internaționale interguvernamentale și inițiativele asociațiilor reprezentative ale companiilor militare și de securitate private în procesul dificil și anevoios de stabilire și reglementare a standardelor internaționale de gestionare a implicării acestor actori în cadrul ostilităților și situațiilor tensionate;

- metoda sistemică, ne-a permis să realizăm o analiză sistemică a prevederilor normative reglementează procesul de prevenire și combatere a efectelor negative generate de implicarea directă, necontrolată și ghidată exclusiv de interesul material al acestor companii în quasitotalitatea conflictelor armate contemporane, în cadrul sistemului de drept internațional public;

- metoda analizei sintetice, se dovedește a fi indispensabilă în procesul de formulare a concluziilor și recomandărilor.

7. Problema științifică soluționată constă în elucidarea și argumentarea necesității și importanței elaborării și adoptării unui instrument juridic internațional care să stabilească clar statutul juridic al companiilor militare și de securitate private și a angajaților acestora în cadrul conflictelor armate contemporane, descriind situația de fapt și identificînd deficiențele normative atât la nivel național cât și imposibilitatea tentativelor de reglementare la nivel internațional de a stabili statutul juridic al acestor actori privați, făcînd abstracție de interesele exclusiv comerciale ale acestora și a intereselor divergente ale statelor afectate de conflicte armate, în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar.

8. Noutatea și originalitatea științifică rezidă în faptul că teza constituie un studiu amplu în cadrul căruia se cercetează evoluția și esența statutului juridic al structurilor private denumite

convențional companii militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane cu scopul de a analiza comparativ mecanismele și instrumentele de reglementare juridică a activităților acestor entități la nivel național în SUA și unele state din Europa și Africa pentru a evidenția bunele practici în acest sens, precum și tentativele și inițiativele de reglementare juridică a acestor companii în statele care sunt afectate sau implicate în cele mai recente conflicte armate, precum Ucraina și Federația Rusă.

Prezența masivă și agresivă a companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane al căror unic obiectiv este obținerea de profit, încălcarea frecventă a principiilor dreptului internațional public și a dreptului internațional umanitar de către angajații acestora, lipsa unor criterii foarte clare și general acceptate de definiție a statutului și de reglementare clară a tipurilor de activități permise pentru a fi executate și asocierea structurilor private pentru a-și coordona activitățile constituie argumente în favoarea noutății, originalității și necesității de realizare a unei cercetări complexe la acest subiect.

De asemenea originalitatea și noutatea lucrării se manifestă prin analiza complexă a statutului juridic al angajaților companiilor militare și de securitate private, prin prisma categoriilor de participanți în ostilități, în sensul prevenirii și combaterii fenomenului de participare directă a acestora în cadrul conflictelor armate contemporane și a asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar. Noutatea lucrării se manifestă prin cercetarea complexă a tentativelor de reglementare a statutului juridic al acestor companii și argumentarea necesității elaborării unei convenții internaționale care ar reglementa direct și multiaspectual statutul juridic al acestei noi categorii de participanți omniprezenți în cadrul conflictelor armate contemporane.

2. Sinteza capitolelor (conținutul tezei de doctor)

Teza cu genericul ”Statutul juridic al companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane” are o structură formată din : introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări și bibliografie.

În Capitolul I ”**Analiza doctrinară și evoluția statutului juridic al companiilor militare și de securitate private**” sunt reflectate cele mai importante lucrări care au stat la baza realizării cercetării asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private și sunt analizate cele

mai relevante etape ale apariției și dezvoltării structurilor private și locul și rolul acestora în cadrul conflictelor armate.

Paragraful 1.1. *”Analiza principalelor lucrări de referință asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private”* reflectă monografiile și articolele științifice ale doctrinarilor moderni naționali și internaționali ce au drept obiect de cercetare direct sau indirect companiile militare și de securitate private prin prisma obiectivului de respectare a normelor dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate.

Literatura de specialitate este suficient de diversă în ceea ce ține de direcțiile generale de studiu ale dreptului internațional umanitar, dar nu putem constata prezența unei lucrări fundamentale asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private prin prisma elementelor specifice ale conflictelor armate contemporane.

Paragraful 1.2. *”Evoluția statutului juridic al companiilor militare și de securitate private”* cercetează evoluția istorică a locului și rolului structurilor private în cadrul conflictelor armate, în vederea analizei complexe a acestui fenomen, de la cele mai vechi civilizații și până în Evul Mediu, când pe lângă participarea mercenarilor în cadrul ostilităților, poate fi evidențiată și prezența unor structuri private bine organizate care acționau în scopul obținerii beneficiilor materiale, indiferent de natura și scopul conflictului armat. În perioada contemporană, mai ales după Războiul Rece, companiile militare și de securitate private se dezvoltă într-un ritm alert, iar reglementările juridice internaționale sunt practic inexistente.

Din cele mai vechi timpuri și până în prezent, pe lângă participarea mercenarilor în cadrul ostilităților, poate fi evidențiată și prezența unor structuri private bine organizate care acționau în scopul exclusiv de a obține beneficii materiale, indiferent de natura și scopul conflictului armat. În perioada contemporană, mai ales după Războiul Rece, companiile militare și de securitate private se dezvoltă într-un ritm alert, iar reglementările juridice internaționale și naționale se dovedesc a fi insuficiente.

În lumina celor expuse, urmează să constatăm faptul că acești actori privați ai relațiilor sociale cu caracter militar, indiferent de denumirea sau calificarea oferită de statele interesate, organizațiile internaționale beneficiare, tentativele internaționale de reglementare a activității acestora, fac parte din realitatea cotidiană, iar prezența lor în conflictele armate contemporane este tot mai intensă și mai complexă, fapt ce generează un șir de provocări asupra sistemului de drept internațional în general și a dreptului internațional umanitar în special.

Capitolul II **”Reglementarea juridică a statutului companiilor militare și de securitate private la nivel național”** analizează conținutul și esența legislației naționale a diferitor state în vederea identificării elementelor comune, a dificultăților de adoptare și implementare, a gradului de eficiență și a tendințelor de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național.

Paragraful 2.1. *”Companiile militare și de securitate private în Statele Unite ale Americii – evoluție, reglementare juridică și perspective”*, analizează Statele Unite ale Americii drept cel mai important subiect de drept internațional care reglementează și utilizează la nivel național serviciile companiilor militare și de securitate private. SUA reglementează foarte minuțios activitatea companiilor militare și de securitate privată și face uz de serviciile specifice și complexe prestate de acestea pentru creșterea capacităților militare și operaționale ale propriilor forțe. Aceste companii participă direct sau indirect în majoritatea operațiunilor militare atât cele oficiale, cât și cele pe care guvernul nu și le asumă. De asemenea, sunt evidențiate deficiențe și provocări generate de acest proces pentru sistemul de drept internațional umanitar în general și asupra reglementării juridice a acestor noi subiecți ai conflictelor armate contemporane în special.

Creșterea numărului de conflicte armate nedeclarate, în care se duce efectiv o luptă armată între țări cu menținerea aparentă a relațiilor pașnice între acestea, stimulează creșterea numărului de companii militare și de securitate private, amintind mai mult de armatele private mobile. În același timp, din ce în ce mai des, mai multe state delegă CMSP-urilor un drept limitat la violență armată pentru a rezolva o gamă tot mai mare de sarcini pe care „democrațiilor occidentale” le este incomod să le rezolve direct, în nume propriu, prin utilizarea propriilor forțe armate.

În acest sens Statele Unite ar trebui să solicite companiilor militare și de securitate private de pe teritoriul său, să fie acreditați sau licențiați în mod independent. O sursă probabilă a acestei acreditări independente ar fi una dintre numeroasele asociații de companii militare și de securitate private existente. De fapt, unele dintre asociații au lansat deja mecanisme limitate de reglementare și acreditare. Până acum însă, Statele Unite nu au cerut niciunui dintre contractanții săi militari privați din Irak să primească aceste acreditări.

Licențierea sau acreditarea ar contribui la asigurarea transparenței activităților companiei și a contractului. În timp ce SUA au încercat să acorde licențe pentru firmele care au sediul în SUA, nu au reușit să monitorizeze în mod adecvat aceste firme odată ce licența este eliberată. Doar un sistem internațional de acreditare este de natură să reușescă să asigure companii militare și de securitate

private de calitate, instruite pentru a îndeplini misiunile de securitate. Astfel, SUA ar trebui să facă un efort concertat pentru a încuraja utilizarea acestor sisteme internaționale independente și să le utilizeze la moment ca parte a contractelor lor.

Chair dacă industria ar putea să nu fi fost suficient de matură la începutul invaziei irakiene pentru a oferi un astfel de sistem de verificare a companiilor militare private, aceasta nu mai poate fi o scuză. În plus, în timp ce costurile de verificare și monitorizare a companiilor militare și de securitate private din Irak pot fi destul de mari, monitorizarea și supravegherea slabă duc la corupție și risipă care este în sine destul de costisitoare. Acesta este momentul potrivit pentru ca industria să dezvolte un program de acreditare a companiilor militare și de securitate private și să ofere cel puțin garanții minime că îndeplinesc standardele elementare. În calitate de cel mai mare utilizator al acestor forțe, SUA ar trebui să inițieze procesul, solicitând o acreditare internațională independentă a contractelor companiilor militare și de securitate private.

Paragraful 2.2. *"Reglementarea juridică a activităților companiilor militare și de securitate private în statele europene"* reflectă evoluția, esența și elementele specifice ale reglementărilor naționale ale statutului juridic al companiilor militare și de securitate private în legislațiile naționale ale Marii Britanii, Franței, Germaniei, Federația Rusă și Republica Moldova ca fiind cele mai relevante pentru subiectul cercetat și pentru a evidenția realizările, practicile și tendințele de gestionare și asimilare a factorului privat în procesul de realizare a obiectivelor de apărare și securitate națională.

Autoreglementarea și reglementarea limitată ar asigura diminuarea controlului etatic asupra acestui gen de companii. Pe lângă beneficiile de reglementare și control, în cazul în care Carta verde ar fi adoptată, aceasta va permite guvernului britanic să facă o distincție între multiplele companii militare și de securitate private prezente în Regatul Unit și să se asigure că cele care reprezintă un pericol sau o amenințare față de guvernul britanic să fie identificate.

Spre deosebire de politica britanică privind externalizarea, autoritățile germane au optat pentru contracte pe termen scurt, care ar trebui să contribuie la limitarea dependenței de CMSP și mai presus de toate încurajează aceste companii private să se orienteze spre necesitățile clienților dacă doresc reînnoirea contractului.

Franța a identificat o soluție ingenioasă. Structurile care prestează servicii similare CMSP sunt organizate drept companii mixte. O parte din capitalul statutar al acestora este controlat de statul francez, iar activitățile acestora sunt strict monitorizate de către stat prin intermediul ministerului apărării sau altor structuri etatice. Astfel, formal aceste companii nu sunt private, iar legislația franceză

nu utilizează termenii de companie militară privată sau companie militară și de securitate privată. Legislația franceză este foarte restrictivă în ceea ce ține de companiile de pază private și companiile de detectivi și dreptul angajaților acestora de a purta arma de foc.

Spre deosebire de modelul american de reglementare a activităților CMSP, modelul rus, aflat doar la nivel de proiect, interzice angajaților acestor companii să desfășoare activități de informații, să participe la menținerea ordinii publice și a ordinii de drept, să efectueze rețineri arestări și să interogheze persoanele reținute.

De asemenea urmează să menționăm că din setul de norme naționale ale statelor supuse analizei, doar Marea Britanie recunoaște direct existența CMSP și reglementează indirect activitatea acestora și pune accent pe autoreglementare, Germania, Franța și Federația Rusă, care fac parte din familia de drept romano-germanică, nu dispun de o legislație bine dezvoltată la acest subiect și utilizează sau beneficiază tacit de serviciile acestor companii. Cu toate acestea, atât în Franța, cât și în Federația Rusă putem constata o creștere a interesului față de CMSP și o tendință clară de recunoaștere și reglementare a acestora.

Analiza situației în statele europene ne permit să concluzionăm faptul că Republica Moldova ar trebui să-și revedea legislația națională în sensul asimilării practicilor prozitive ale statelor europene pentru a pregăti baza normativă necesară asimilării efectelor pozitive ale cooperării cu CMSP și prevenirii și evitării efectelor negative generate de participarea tot mai activă a acestora în cadrul conflictelor armate contemporane, inclusiv în cadrul conflictului armat de pe teritoriul statului vecin, Ucraina.

Paragraful 2.3. *"Baza normativ-juridică națională a activităților companiilor militare și de securitate private în unele state de pe continentul African"* cercetează reglementarea juridică a statutului companiilor militare și de securitate private în cele mai relevante cazuri de pe continentul African cu scopul de a evidenția elementele specifice și necesitatea asigurării implementării prevederilor normative adoptate. Discuțiile despre necesitatea preluării sub control a unui astfel de fenomen precum mercenariatul au servit drept imbold pentru apariția și dezvoltarea legislației atât naționale, cât și la nivel continental, mai întâi în domeniul interzicerii mercenariatului, iar apoi în domeniul reglementării activităților companiilor militare și de securitate private.

Din punct de vedere istoric, utilizarea serviciilor structurilor private a fost un element cheie în politica de extindere a frontierelor imperiilor. În sensul modern al cuvântului, aceste forțe nu pot fi numite nici naționale, nici sociale.

O perioadă lungă de timp, CMSP au râvnit să se acomodeze în Africa. Continentul le oferă multe oportunități: protecția persoanelor și a infrastructurii sensibile în zone instabile, lupta împotriva pirateriei pe nave comerciale din Oceanul Indian și chiar participarea neoficială în cadrul conflictelor armate și a situațiilor tensionate.

În unele state africane, numărul angajaților companiilor militare și de securitate private depășește numărul persoanelor angajate în serviciul statului responsabil de asigurarea ordinii publice și a ordinii de drept. De asemenea, dotarea materială, logistică și pregătirea angajaților acestor companii este net superioară față de dotarea structurilor de stat, ceea ce generează o dependență a structurilor de stat față de companiile militare și de securitate private.

În pofida unei legislații naționale destul de dezvoltate în statele continentului African poate fi constatată incapacitatea acestora de a asigura implementarea eficientă a acestor prevederi normative, ceea ce face ca această zonă să fie cea mai des afectată atât de conflicte armate cât și de prezența companiilor militare și de securitate private care încalcă aceste prevederi.

Capitolul III ” Imperative și dificultăți în reglementarea juridică a activităților caracteristice companiilor militare și de securitate private la nivel internațional” reflectă principalele rezultate ale cercetării statutului juridic al angajaților companiilor militare private în cadrul conflictelor armate contemporane, cercetează principalele criterii de clasificare a companiilor militare și de securitate private și analizează cele mai importante initiative de reglementare la nivel internațional a fenomenului de implicare directă a companiilor militare și de Securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane

Paragraful 3.1. ”*Calificarea statutului juridic al angajaților companiilor militare și de securitate private*”, elucidează drepturile și obligațiile personalului companiilor militare și de securitate private în cazul participării directe în cadrul ostilităților caracteristice conflictelor armate contemporane, prin prisma statutului juridic al: combatanților, mercenarilor, persoanele civile care însoțesc forțele armate și persoanelor civile.

Cea mai simplă metodă, pentru a oferi un statut legal angajaților CMSP care participă direct la ostilități, ar fi înrolarea acestora în cadrul forțelor armate regulate ale părții beligerante interesate. Cu toate acestea, metoda înrolării angajaților CMSP se dovedește a fi practic inaplicabilă în realitățile specifice conflictelor armate contemporane.

Calificarea angajaților CMSP drept mercenari se dovedește a fi extrem de dificilă pentru instanțele judecătorești atât timp cât constatarea și probarea criteriilor cumulative stabilite în articolul

47 al Protocolului Adițional I și în Convenția din 1989 sunt foarte dificil de a fi realizate în condițiile realităților cotidiene.

Statutul de persoane care urmează forțele armate este doar o procedură de eschivare a acestora de la răspunderea pentru participarea directă la ostilități și intenția de a obține statutul de prizonier de război, statul angajator avînd toate posibilitățile de a elibera acel gen de permise, care ar contribui la camuflarea activităților CMSP și a angajaților acestora.

Atît timp cît acțiunile angajaților CMSP nu pot fi calificate drept participare directă la ostilități, noțiune ce nu dispune de o definiție sau o descriere formalizată în textul unui tratat internațional, aceste persoane pot fi calificate drept persoane civile și protejate în conformitate cu exigențele stabilite de Convenția a IV a de la Geneva.

În cazul cînd angajatul CMSP nu poate fi calificat drept combatant, mercenar, persoană care urmează forțele armate sau civil, această persoană urmează a fi calificată ca fiind un participant ilegal în cadrul ostilităților, fapt condamnat atît la nivel internațional, cît și la nivel național în cazul conflictelor armate fără caracter internațional.

Astfel, angajații CMSP pot avea statut de combatanți sau civili în timpul conflictelor armate internaționale. Întrucît acest statut nu este predeterminat, va trebui analizat de la caz la caz conform diferitelor criterii deja prezentate. Prin urmare, acest statut va varia și toți angajații CMSP care lucrează în realitățile unui conflict armat internațional nu vor avea același statut. Angajații aceleiași companii care acționează în cadrul aceluiași conflict pot avea chiar stataturi diferite. De exemplu, dacă unii sunt integrați în forțele armate ale unei părți în conflict, iar alții nu. Această situație face dificilă determinarea statutului acestor persoane și, prin urmare, a protecției la care au dreptul. Într-adevăr, este imposibil să se determine a priori statutul unui angajat CMSP în contextul unui conflict armat internațional. Va fi necesară o analiză detaliată și aprofundată, a fiecărui caz în parte.

Situația în cadrul conflictelor armate fără caracter internațional este oarecum diferită. Într-adevăr, normele dreptului internațional umanitar aplicabile în timpul conflictului armat fără caracter internațional nu recunosc statutul de combatant. Deoarece aceste conflicte sunt de natură internă în cadrul căruia luptă un guvern împotriva oamenilor de pe teritoriul său sau a unor grupuri de oameni din același stat, legislația națională joacă un rol mai important.

Paragraful 3.2. *”Tendințe actuale în materie de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private”* analizează corelația dintre îndatoririle, obligațiile actorilor nestatali și statutul lor juridic în conformitate cu prevederile dreptului internațional umanitar,

precum și documentele și instrumentele juridice care pretind să reglementeze capacitatea juridică a companiilor militare și de securitate private, cercetează aspectele legate de implementarea normelor descrise în documentele propuse de comunitatea internațională și reflectă inițiativele Organizației Națiunilor Unite menite să asigure implementarea practică a acestor prevederi.

Instituții și organisme internaționale angajează în prezent acești actori privați pentru a presta servicii cu caracter militar și de securitate, admit angajații acestor entități să ocupe posturi în sectorul public, atât în acțiunile ce țin de participarea directă în cadrul operațiunilor militare cât și în acțiuni de asistență, cu scopul de a asigura desfășurarea eficientă a operațiunilor militare.

Acesta este primul instrument care delimitează statutul juridic al actorilor militari privați și aplicabilitatea dreptului internațional umanitar asupra acestora în cadrul conflictelor armate. De asemenea, acest document are menirea să ajute statele să își respecte obligațiile internaționale la nivel național, asigurând supravegherea, reglementarea acțiunilor și responsabilității actorilor militari neetatici.

Scopul acestui document a fost:

- de a iniția o conștientizare a practicilor pozitive, a metodelor de reglementare practicate pe arena internațională și aplicate la nivel național; și
- să clarifice caracteristicile obligațiilor existente ale statelor semnatare, organizațiilor internaționale și să definească statutul juridic al CMSP la nivel național.

Până în prezent, există peste 30 de țări contractante care respectă normele documentului, chiar dacă acest document nu este un instrument obligatoriu din punct de vedere juridic și nu afectează obligațiile existente ale statelor în temeiul dreptului internațional cutumiar.

Prima parte a acestui document definește tipurile de relații dintre state și companiile militare și de securitate private, în special în scopul stabilirii recunoașterii companiilor ca entități private angajate de un anumit stat. În scopul recunoașterii statutului juridic al unei CMSP, răspunderea acesteia trebuie definită ca fiind în strânsă conexiune cu statele contractante. Cu toate acestea, după cum s-a văzut în cazul precedentului Nicaragua împotriva Statelor Unite, Curtea Internațională de Justiție a întâmpinat dificultăți în conexarea activității companiilor militare și de securitate private cu statele contractante sau orice guvern în acest sens.

Documentul de la Montreux se bazează astfel pe o combinație de norme juridice obligatorii, bazate pe premisa că statul deține monopolul violenței legitime și norme flexibile care reflectă o luare în considerare, de către comunitatea internațională, a utilizării tot mai mari a CMSP în teatrele de

operațiuni militare, precum și o constatare că aceste entități nestatale nu pot fi guvernate fără acordul lor.

Codul de Conduită nu introduce prevederi noi în sistemul de drept internațional deja existent, are un caracter de recomandare, dar deschide totuși calea pentru legalizarea companiilor militare și de securitate private la nivel internațional. Codul conține norme specifice de comportament pentru angajații CMSP în cadrul ostilităților, precum și articole privind încheierea de orice tip de contracte în domeniul serviciilor militare la nivel internațional. De asemenea, aplicabilitatea Codului internațional de conduită pentru companiile militare private, precum și personalul lor este de o importanță deosebită.

Codul de Conduită a fost a doua încercare de a reglementa activitatea companiilor militare și de securitate private prin stabilirea statutului personalului în conformitate cu legile naționale, precum și exigențelor dreptului internațional umanitar. Acest document a fost menit să stabilească o linie clară între sectorul public și cel privat și să elimine dificultățile generate de utilizarea civililor cu experiență în operațiuni militare în cadrul ostilităților sau operațiunilor militare, inclusiv în ceea ce ține de răspunderea angajaților CMSP pentru încălcarea normelor dreptului internațional umanitar.

Documentul Montreux și Codul de Conduită sunt formate dintr-un număr de reguli foarte utile pentru state în procesul de reglementare a rapoartelor juridice dintre acestea și CMSP, dar nu sunt obligatorii pentru acestea, fapt ce permite statelor să se eschiveze de la răspunderea pentru încălcările normelor dreptului internațional umanitar de către angajații acestor companii implicați în cadrul acțiunilor militare în diferite conflicte armate sau situații sensibile.

Ideea creării unei Direcții a Prestatorilor acestui gen de servicii, sub conducerea Secretarului General al ONU este strâns legată de tendința dintre inițiativele normative privind CMSP și de varietatea implicațiilor legate de operațiunile militare ale acestora. Această Direcție ar putea fi parte componentă a Departamentului Operațiuni de Menținere a Păcii sau a Asistenței pe teren.

Cel mai probabil, acest lucru ar crea un disconfort pentru biroul secretarului general și, prin urmare, acest lucru ar genera același scenariu ca în ultimii 20 de ani, în care interesele statelor membre afectează decizia secretarului general cu privire la desfășurarea și stabilirea statutului juridic al angajaților CMSP conform dreptului internațional umanitar.

Intenția de a reglementa activitatea CMSP este văzută drept instrument de asigurare a aplicării justiției penale la nivel internațional. Lipsa sancționării penale a angajaților CMSP la nivel național și internațional pentru încălcările grave ale normelor dreptului internațional constatate în cadrul

ostilităților din Afganistan și Irak, accentuează necesitatea reglementării răspunderii penale ale angajaților CMSP implicate sau care ar putea fi implicate în realizarea unor misiuni specifice în cadrul operațiunilor de menținere a păcii sub egida ONU.

În ultimii 20 de ani, a existat inițiativa de a stabili răspunderea penală a persoanelor responsabile din cadrul CMSP pentru acțiunile subaltenilor atât la nivel național, cât și la nivel internațional, dar dificultatea de tragere la răspundere rezidă în interpretările diferite asupra statutului juridic al acestora și a rolului pe care îl au în cadrul operațiunilor militare. Națiunile Unite au încercat să convingă statele contractante să aplice măsurile necesare de sancționare a angajaților acestor companii, drept persoane civile care au participat ilegal în cadrul ostilităților.

Paragraful 3.3. *”Evaluarea impactului implicării entităților private în cadrul conflictelor armate contemporane asupra monopolului statului de utilizare a forței militare”* Participarea activă a companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane generează un impact puternic asupra monopolului statului de utilizare a forței militare. Mecanismele, procedurile și scenariile de colaborare dintre state și companiile militare și de securitate private în vederea realizării în practică a unor funcții care aparțineau exclusiv structurilor etatice formează obiectul de cercetare al prezentului paragraf.

Fiind în primul rând entități orientate comercial, cu un anumit grad de independență juridică față de strategia politico-militară a statelor, CMSP acționează adesea ca reprezentanți ai corporațiilor transnaționale și, în anumite cazuri, pot fi solicitate și de către organizațiile teroriste, extremiste și comunități, grupuri de opoziție și formațiuni criminale transnaționale de tip mafiot.

Cadrul juridic de activitate al CMSP este descris de interacțiunea dintre dreptul internațional și național și instrumentele caracteristice responsabilității sociale corporative într-un domeniu extrem de sensibil, la limita prerogativelor puterii publice. Acest lucru creionează problema rolului responsabilității sociale corporative și a normelor juridice în reglementarea activităților CMSP și a responsabilității acestora.

Alături de acest aspect foarte important ce ține de monopolul statului asupra utilizării forței și prin prisma esenței acestuia, urmează să analizăm și capacitatea statului de a trage la răspundere persoanele ce se dovedesc a fi responsabile de încălcarea normelor dreptului internațional umanitar prin comiterea de crime internaționale.

Cele mai mari schimbări urmează a fi realizate de legislația penală națională a statelor, care va trebui să întreprindă măsuri specifice legale și de altă natură pentru a-și stabili jurisdicția asupra

infrafracțiunilor comise de angajații CMSP în procesul de realizare a atribuțiilor profesionale și de a asigura aplicarea competenței cu privire la astfel de infracțiuni, atât în fața instanțelor din țara de origine a infractorului, cât și a instanțelor din statul pe teritoriul căruia acesta a săvârșit fapta ilegală.

Chiar dacă utilizarea serviciilor companiilor militare și de securitate private de către state afectează monopolul acestora asupra utilizării forței, externalizarea sarcinilor și atribuțiilor care pînă nu demult aparțineau exclusiv statului, este o realitate a secolului XXI, iar sarcinile ce țin de apărare și securitate, nu sunt o excepție.

Impotetic vorbind, în dependență de abordarea și atitudinea unui stat, asupra limitelor propriei sale suveranități și implicare a acestuia în viața cotidiană, această paradigmă se poate dovedi a fi una extrem de diferită de la un stat la altul. Din punct de vedere al dreptului internațional public, toate statele sunt egale în drepturi și independente în acțiunile sale în limitele stabilite de normele imperative și de cele convenționale asumate prin intermediul procedurilor strict stabilite.

Fiecare stat ca și subiect al dreptului internațional public are posibilitatea, prin intermediul adoptării actelor normative specifice formei sale de guvernământ și regimului politic, să adopte prin intermediul structurilor sale competente o listă exhaustivă de sarcini și funcții inerente acestuia și care nu pot fi externalizate sau delegate altor entități decît celor etatice. În acest caz monopolul statului asupra utilizării forței în general și al utilizării forței armate în special nu este afectat.

Capitolul IV ”**Provocări de ordin juridic generate de implicarea companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane. Studiu de caz.**”, cercetează ponderea și gradul de implicare a companiilor militare și de securitate private în cadrul celor mai relevante conflicte armate ale secolului XXI și consecințele generate de participarea activă atât pentru statele afectate, cât și pentru întreg sistemul de reglementare și asigurare a respectării normelor dreptului internațional umanitar.

Paragraful 4.1. ”*Rolul actorilor privați în cadrul conflictului armat din Irak*” analizează ponderea și intensitatea implicării companiilor militare și de securitate private în Irak, pentru a sistematiza consecințele și provocările juridice generate de acesta pentru întreg sistemul de asigurare a respectării normelor dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate contemporane.

După desfășurarea războiului din Vietnam, când sectorul privat servea pe timp de război ca producător de arme și materiale logistice, companiile militare private au constatat o creștere rapidă a cererii de angajați cu competențe militare pentru a participa în conflictul armat din Irak. Spre exemplu, în timpul celui de-al II-lea Război Mondial, s-a înregistrat o cerere masivă de piloți antrenați pentru

conducerea aeronavelor de război, astfel, companiile comerciale avia au fost contractate pentru a antrena piloți în mod efectiv și rapid.

Continua prezență a forțelor armate militare și de securitate private în Irak generează o atitudine controversată pe arena internațională. Mii de victime au fost omorâte și mutilate în orașul Fallujab, iar implicarea CMSP atât în cadrul abuzului din penitenciarul Abu Ghraib, precum și în atacurile asupra vehiculelor civile, au ilustrat rolul controversat al companiilor militare și de securitate private. La nivel intern, creșterea și diversificarea activităților realizate de către companiile private în Irak, precum și creșterea cererii din partea clienților, a generat atât pe plan local, cât și la nivel internațional, o tendință de adoptare a actelor normative la nivel național pentru a controla activitatea acestor companii ce operează atât local cât și peste hotare, din cauza privatizării masive a acestor servicii specifice.

Globalizarea determină transformarea conflictului armat și cererea de terțe părți care furnizează forță, instruire și echipament. Motivul pentru care industria militară privată se extinde este pentru că actorii privați evită răspunderea în temeiul dreptului internațional umanitar și se prezintă a fi o oportunitate de afaceri extraordinară, care generează un venit substanțial.

Paragraful 4.2. *"Efectele implicării companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictului armat din Siria"*. Lipsa unor reglementări internaționale care ar defini statutul juridic al companiilor militare și de securitate private și al angajaților acestora, lipsa unui mecanism eficient de atragere la răspundere atât al angajaților acestor companii pentru încălcarea gravă a normelor dreptului internațional umanitar cât și a statelor care contractează în secret aceste servicii, duc la creșterea numărului de participanți de acest gen în cadrul conflictelor armate contemporane. Prezentul paragraf reflectă locul și rolul companiilor militare și de securitate private în cadrul operațiunilor militare de partea tuturor actorilor implicați și efectele utilizării acestui gen de servicii în cadrul conflictului armat din Siria.

Siria, precum și Irakul sau Ucraina, sunt cele mai bune exemple pentru a analiza domeniul de aplicare al acordurilor dintre guvernele care recrutează și companiile militare și de securitate private care prestează servicii de o mare diversitate, de la participarea directă în cadrul ostilităților, până la operațiuni complexe de prevenire a amenințărilor sociale și intimidării inițiativelor civice ale cetățenilor în scopul asigurării guvernării unei anumite persoane sau a unui partid.

Scopul angajării companiilor militare și de securitate private variază de la o regiune la alta și de la un stat la altul. Pe lângă asigurarea autorității unui anumit regim politic, actorii nestatali sunt

dislocați în țări precum Siria pentru a ajuta forțele locale în procesul de pregătire adecvată și de asigurare cu arme și muniții pentru desfășurarea ostilităților contra ISIS. În astfel de țări, companiile militare și de securitate private sunt contractate deoarece implicarea directă a statului în acest gen de acțiuni ar fi cel mai probabil suspectă din punct de vedere politic și condamnată din punct de vedere al dreptului internațional.

Între timp, numărul crescut al actorilor privați prezenți în Siria, transformă teritoriul țării în zone de ostilități, în care luptă frecvent unul împotriva celuilalt din cauza intereselor opuse ale statelor contractante.

Activitatea companiilor militare și de securitate private din țările lumii a treia, precum Siria, sunt menite să inhibe adversarii politici și/sau să asigure autoritatea unui regim.

În această linie de idei, există șanse foarte mici ca guvernul sirian să ia în considerare vreodată restricționarea sau controlul activității contractanților militari și de securitate privați, deoarece acest fapt ar genera răspunderea statului sirian pentru încălcările grave ale normelor dreptului internațional umanitar săvârșite de aceștia. De asemenea, cu cât mai vagă și superficială este relația dintre stat și CMSP – cu atât mai puține cunoaște societatea siriană despre colaborarea guvernului cu actorii militari privați în scopul realizării acțiunilor militare în cadrul ostilităților.

Paragraful 4.3. "*Consecințe juridice ale participării companiilor militare și de securitate private în conflictul armat din Ucraina*" analizează provocările juridice în ceea ce privește interpretarea legislației naționale aplicabile asupra operațiunilor militare din Ucraina, precum și preocupările și discrepanțele juridice cu privire la clasificarea activității companiilor militare și de securitate private în conflictele armate internaționale sau tensiuni interne. De asemenea este prezentat și cercetat precedentul Alexander Alexandrov și Yevgeny Yerofeyev din 2016 pentru sistemul judecătoresc din Ucraina și pentru tragerea la răspundere a persoanelor cu cetățenie străină care participă direct la ostilități și tentativa de reglementare normativă a statutului juridic al companiilor militare private în Ucraina.

Începând din februarie-martie 2014, companii private din SUA, Polonia și Marea Britanie, au funcționat pe teritoriul țării în baza unor contracte cu guvernul de la Kiev. Aceștia îndeplinesc o serie de funcții precum: planificare operațională și strategică, pregătirea de comandă și personal, protecția persoanelor și a edificiilor private. Nu există informații sigure despre participarea directă a angajaților acestor companii militare și de securitate private la ostilități.

Una dintre provocările cu care se confruntă legislația, atât națională, cât și internațională, din cauza participării directe a angajaților privați în ostilitățile de pe teritoriile statelor străine, este incertitudinea aplicării legii penale naționale. Circumstanțele sunt de o mare importanță atunci când vine vorba de aplicabilitatea și caracterul executoriu al dreptului penal ucrainean. Circumstanțele sunt factorul principal pentru a stabili dacă activitățile acestor persoane înarmate care au participat direct la operațiuni de instigare a conflictelor armate naționale în teritorii străine sau desfășurarea ostilităților la indicațiile foștilor militari străini instruiți care se află ca „voluntari” pe teritoriul străin.

Cu toate provocările de ordin judiciar și cu utilizarea sporită a participanților militari privați în Ucraina în scopul instigării și desfășurării ostilităților violente, guvernul ar trebui să fie mai dispus să își instruiască mai bine consilierii juridici ai forțelor armate, ofițerii organelor de drept, precum și judecătorii în ceea ce ține de competențele de care dispun în domeniul dreptului internațional, dreptului internațional al drepturilor omului și dreptul internațional umanitar. În plus, juriștii ucraineni ar trebui să implementeze pe deplin prevederile dreptului internațional penal, în legislația penală internă.

În timp ce dreptul internațional umanitar este un concept subestimat de practicienii din domeniul militar și juridic, implementarea normele sale în cadrul dreptului penal național al unui stat, ar putea avea doar un efect preventiv major al implicării companiilor militare și de securitate private în ostilități.

3. CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Realizînd **scopul** de a analiza statutul juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național și internațional și de a realiza o cercetare complexă a mecanismelor și instrumentelor juridice de reglementare eficientă și de prevenire și combatere a efectelor negative generate de implicarea tot mai activă și directă a acestor companii în conflictele armate contemporane în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar, am formulat următoarele **concluzii generale**:

1. Analiza lucrărilor de specialitate ne permite să constatăm că există un volum suficient de lucrări științifice pe subiecte generale asupra instrumentelor internaționale care reglementează răspunderea angajaților companiilor militare și de securitate private care participă la conflictele armate. În același timp, nu putem constata existența unor lucrări fundamentale privind interacțiunea dintre statele membre și organismele internaționale în procesul de prevenire și diminuare a efectelor negative și reglementare a răspunderii pentru activitatea abuzivă a acestor companii.

Evoluția istorică a fenomenului implicării factorului privat se dovedește a fi similară, dar pe departe identică cu apariția și dezvoltarea mercenariatului. Formele juridice de organizare a activităților cu caracter militar și de asigurare a securității în cadrul conflictelor armate pot fi constatate în toate perioadele de dezvoltare a umanității, iar locul lor în perioada contemporană, mai ales după al II-lea Război Mondial cunoaște o dezvoltare și transformare radicală generate de efectele progresului tehnico-științific, interesele neoficiale ale statelor beneficiare și interesul unor grupuri financiare față de conflictul armat drept una dintre cele mai profitabile afaceri ale momentului.

2. Tentativa statului de ași asigura monopolul exclusiv asupra utilizării violenței în scopul realizării intereselor naționale la nivel internațional și a menținerii ordinii la nivel național a generat mai multe inițiative de reglementare la nivel național a locului și rolului factorului privat în cadrul construirii, întreținerii și utilizării eficiente a forțelor armate naționale. Statele Unite ale Americii sunt astăzi subiectul de drept internațional cu cel mai mare număr de companii militare și de securitate private înregistrate la nivel național și, pe departe, cu cel mai mare buget pentru externalizarea serviciilor specifice forțelor armate. Aceste circumstanțe au dat naștere celui mai complex sistem de norme juridice la nivel național de reglementare a tipurilor de activități, procedurilor de înregistrare, licențiere, control și sancționare a acestui gen de companii.

De asemenea, analiza surselor de informare deschise și disponibile califică SUA drept cel mai mare beneficiar al acestui gen specific de servicii atât din partea companiilor americane, cât și din

partea companiilor străine, iar majoritatea absolută a sarcinilor delegate către CMSP au fost și sunt realizate în afara teritoriilor SUA. Cu toate acestea SUA nu a întreprins acțiuni concrete care ar contribui la edificarea unui sistem de norme juridice la nivel internațional de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private.

3. Analiza procesului de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private în statele europene, denotă faptul că abordările sunt foarte diferite. Marea Britanie, care are o istorie imperială și colonială de secole, a utilizat serviciile acestor companii în timpul construcției și menținerii imperiului său colonial, cu toate acestea reglementarea juridică a statutului CMSP se dovedește a fi una foarte prudentă, iar la nivel oficial, guvernul consideră ca autoreglementarea este cea mai corectă și oportună abordare. Acest fapt ar permite CMSP să-și stabilească propriile standarde și obiective în dependență de interese și cerințele pieței, iar guvernul urmează să stabilească condițiile minime de înregistrare și control asupra acestora.

În cealaltă extremă, Franța și Germania nu recunosc și nu reglementează statutul juridic al CMSP și pledează pentru menținerea monopolului exclusiv al statului asupra utilizării violenței, dar acest fapt nu împiedică statul francez să beneficieze de serviciile acestor companii în caz de necesitate, mai ales în cadrul intervențiilor discrete în situațiile tensionate de pe teritoriul fostelor colonii și nu doar. În Franța, companiile care s-ar încadra în denumirea de societăți militare și de securitate private sunt cu capital majoritar de stat, ceea ce constituie o abordare originală a statului francez în reglementarea fenomenului de utilizare a acestor structuri private în cadrul conflictelor armate contemporane. Federația Rusă, chiar dacă dispune și beneficiază de serviciile unor structuri militare și de securitate private bine pregătite și foarte eficiente, încă nu a adoptat o lege care ar reglementa acest segment.

4. Continentul African este zona cu cea mai mare densitate de conflicte armate și situații tensionate care implică periodic utilizarea armelor de foc, ceea ce face ca o parte consistentă a sarcinilor care urmează a fi realizate de către CMSP să fie localizate pe acest continent. Instabilitatea guvernelor statelor de pe continent, gradul înalt de corupție în cadrul procesului decizional, prezența resurselor naturale de interes sporit, lipsa unor armate naționale bine organizate și incapacitatea organizațiilor regionale de a face față obiectivului de asigurare a securității pe continent crează cele mai bune condiții de dezvoltare pentru CMSP moderne. În pofida tentativelor de reglementare juridică cât se poate de clară la nivel național a statutului juridic al CMSP, implicarea acestora atât în cadrul conflictelor armate de pe continent, cât și în cadrul acțiunilor ilegale de răsturnare a guvernului sau

de schimbare a liderilor este o parte caracteristică a realității în Africa. În unele state africane, numărul angajaților companiilor militare și de securitate private depășește contingentul poliției naționale, iar dotarea acestora este net inferioară.

Doar efortul comun al statelor afectate, sub egida organizațiilor regionale, prin asimilarea bunelor practici, ar putea oferi o șansă de a depăși această criză care se perpetuează din ani 60 ai secolului XX.

5. În cazul ideal angajatul CMSP nu trebuie, sub nicio formă să participe direct la ostilități. În cazul când un stat are nevoie de aceste resurse umane, trebuie să le înroleze, astfel asigurându-le statutul de combatant și, în consecință, statutul de prizonier de război, iar în cazul când aceștia sunt cetățeni străini, acest scenariu nu este aplicabil. Participarea directă la ostilități a angajaților CMSP care dispune de un contract cu statul beneficiar, nu-i absolvește pe angajații acesteia de obligația de a nu participa direct la ostilități. Participarea directă la ostilități a angajaților CMSP, în cazul când nu există un ordin nominal de înrolare a acestora în cadrul forțelor armate regulate ale statului beligerant, poate fi calificată drept mecenariat, în cazul constatării prezenței cumulative ale celor șase criterii de calificare stabilite în art. 47 al PA I din 1977 sau sunt calificați drept participanți ilegali în cadrul ostilităților, cu toate consecințele juridice ale acestui fapt.

Normele juridice ce țin de reglementarea statutului de mercenar se aplică, prin analogie și în cadrul conflictelor armate fără caracter internațional, iar angajații CMSP nu dispun de imunitate față de legea națională pe teritoriul căruia acționează, decât în cazul stabilirii acestei imunități în strictă conformitate cu acordul bilateral dintre statul care delegă și statul pe teritoriul căruia această persoană activează. Depășirea sau încălcarea condițiilor de oferire și garantare a imunității, lipsește beneficiarul de imunitate și permite tragerea la răspundere a acestuia în baza legislației naționale a statului pe teritoriul căruia s-a produs încălcarea. Indiferent de statut și circumstanțe, toți participanții urmează să cunoască și să respecte prevederile normelor dreptului internațional umanitar, iar în cazul comiterii crimelor de război sau contra umanității, acestea nu se prescriu.

6. În esență, atât Documentul Montreux, cât și Codul de Conduită și textul proiectului de Convenție elaborate sub egida ONU conțin aceleași obiective și abordări de reglementare a statutului juridic al CMSP. Cu toate acestea caracterul de recomandare sau neobligatoriu al acestor prevederi se dovedește a fi insuficient pentru a face față provocărilor generate de prezența tot mai masivă și agresivă a CMSP în cadrul conflictelor armate contemporane.

7. Din punct de vedere juridic, statul deține monopolul asupra utilizării forței, dar realitățile și specificul generat de implicarea activă și sistemică a CMSP în cadrul conflictelor armate contemporane, contribuie direct la diminuarea caracterului efectiv al acestui monopol. Doar o abordare distinctă a fiecărui stat în parte, în dependență de interesul național și capacitățile forțelor armate naționale ce se rezumă la cele trei scenarii analizate sau o simbioză a acestora ar putea furniza o abordare echilibrată dintre realizarea în practică a funcțiilor specifice statului și avantajele generate de procedura de externalizare a acestora, fapt ce ar permite asigurarea și perpetuarea monopolului statelor asupra utilizării forței militare, exclusiv în scopul realizării intereselor naționale. Negarea și evitarea soluționării prompte a acestei provocări, ar putea avea efecte profunde și de durată asupra capacității statului de a-și exercita funcțiile care pînă nu demult erau considerate a fi exclusiv etatice.

8. Analiza post factum a conflictului armat din Irak, ne permite să constatăm o veritabilă ”privatizare” a acestuia. CMSP s-au dovedit a fi prezente atât în cadrul celor mai fierbinți operațiuni militare din faza activă a conflictului cât și în perioada post conflict. Raporturile juridice dintre legislația națională și angajații CMSP americane în baza acordului interguvernamental prin care acestora le-a fost asigurată imunitatea în fața legii naționale, sub rezerva respectării unor condiții foarte vagi, crează un precedent periculos nu doar pentru procesul de asigurare a respectării dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate contemporane, dar și pentru tentativa modestă de reglementare a activităților CMSP la nivel internațional.

9. Siria este un precedent de găzduire a ostilităților în care actorii militari privați străini au fost angajați pentru a dezvolta operațiuni în scopuri politice. Densitatea prezenței CMSP în Siria nu este mai mica decât în Irak, iar incapacitatea statului sirian de a adopta și implementa reguli stricte de utilizare a acestui gen de servicii, a provocat cele mai grave încălcări ale normelor dreptului internațional umanitar, mai ales de către angajații CMSP, care înțeleg că nu pot fi trași la răspundere pentru faptele comise pe aceste teritorii, decât de statele angajatoare, care nu au acest interes sau de către sistemul internațional de reprimare a acestor încălcări, care se dovedește a fi încă, în imposibilitatea de a preveni și a combate aceste fenomene. Această incapacitate este cauzată de lipsa de dorință a guvernelor locale de a reglementa și stabili răspunderea actorilor nestatali, precum și din cauza faptului că țările lumii a treia nu sunt membre ale instrumentelor internaționale.

10. Ucraina este un alt stat European care încă nu dispune de o lege națională care să reglementeze relațiile sociale specifice generate de implicarea directă a CMSP în cadrul conflictelor armate. În urma fazei active a conflictului armat din Estul Ucrainei, legislatorii acestui stat au inițiat

un proiect de lege în acest sens. În aceste condiții CMSP sunt tot mai prezente în cadrul zonei de conflict și îndeplinesc sarcini care pot fi calificate inclusiv drept participare directă la ostilități în interesul ambelor părți beligerante. În consecință, organizațiile internaționale monitorizează îndeaproape incapacitatea statului de a controla și urmări penal persoanele civile care participă direct la ostilități, dar se abțin de la delegarea trupelor de menținere a păcii, fapt ce convine absolut intereselor antreprenorilor străini, specializați în prestarea de servicii militare și de securitate private.

Problema științifică soluționată constă în elucidarea și argumentarea necesității și importanței elaborării și adoptării unui instrument juridic internațional care să stabilească clar statutul juridic al companiilor militare și de securitate private și a angajaților acestora în cadrul conflictelor armate contemporane, descriind situația de fapt și identificând deficiențele normative atât la nivel național cât și imposibilitatea tentativelor de reglementare la nivel internațional de a stabili statutul juridic al acestor actori privați, făcând abstracție de interesele exclusiv comerciale ale acestora și a intereselor divergente ale statelor afectate de conflicte armate, în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar.

În urma cercetării realizate propune următoarele **recomandări**:

1. Datorită intereselor divergente ale statelor care dețin forțe armate regulate foarte consistente, perspectiva elaborării și adoptării unei convenții internaționale în cadrul Organizației Națiunilor Unite care ar avea drept obiect de reglementare statutul juridic al CMSP este puțin probabilă dar absolut necesară. Cu toate acestea viteza de creștere a cererii față de aceste servicii, interesele confidentiale ale statelor beneficiare, lipsa unor reguli clare în cadrul acestei industrii, creșterea rolului și locului asociațiilor formate de către unele dintre aceste companii în procesul de lobare a propriilor interese, atât la nivel național, cât și la nivel internațional, imprimă conflictelor armate contemporane un aspect profund comercial, iar sistemului juridic internațional ce are drept obiectiv asigurarea respectării drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar în cadrul conflictelor armate contemporane, o caracteristică specifică unui set de norme formale, fără un instrument sau o perspectivă clară de asigurare a respectării prevederilor acestora.

2. Elaborarea și adoptarea actelor normative legislative în Federația Rusă și în Ucraina care ar avea drept obiect de reglementare statutul juridic al companiilor militare și de securitate private și mecanismele și instrumentele de atragere la răspundere a angajaților acestora care participă direct la ostilități. Acest fapt ar permite statelor implicate și afectate de conflictul armat să-și asigure un

instrument juridic care le-ar permite să gestioneze eficient atât cu CMSP înregistrate la nivel național, cât și cele străine care prestează servicii pe teritoriile lor.

3. Analizând specificul situației pe continental African, putem constata faptul că interesele statelor cu potențial economic imens în această regiune, prezența resurselor naturale foarte importante, incapacitatea statelor de pe continent de a-și realiza monopolul formal asupra utilizării violenței în scopul de a realiza protecția și securitatea propriilor cetățeni și a propriilor resurse, instabilitatea politică generată de lipsa experienței de guvernare democratică și schimbările violente ale guvernelor și liderilor locali formează cele mai prielnice condiții de prosperare a entităților specializate în prestarea serviciilor de securitate și apărare. În aceste circumstanțe, doar o inițiativă fermă a Uniunii Africane și a statelor membre de a adopta o Convenție care ar avea drept obiect de reglementare statutul juridic al CMSP prin prisma specificului și provocărilor cu care se confruntă statele africane ar fi mecanismul care ar permite reglementarea și controlul efectiv al statelor asupra activităților CMSP pe continent.

4. Reglementarea juridică la nivel național al statutului juridic al CMSP în Irak și Siria, care ar avea drept obiectiv prioritar stabilirea limitelor, condițiilor și tipurilor de intervenții care pot fi realizate de către CMSP și ar stabili clar și fără echivoc prioritatea legislației naționale penale în cazul încălcării normelor dreptului internațional umanitar și a legislației penale, ar permite neperpetuarea precedentului absolut periculos și nociv de acordare a imunității persoanelor care nu se încadrează, sub nicio formă, în limitele rigorilor stabilite de normele dreptului diplomatic și consular, ar permite edificarea unui sistem normativ național care ar permite și asigurarea respectării prevederilor normative ale dreptului internațional al drepturilor omului și a dreptului internațional umanitar.

5. Republica Moldova trebuie să analizeze posibilitatea reglementării exprese a unor elemente care să garanteze monopolul exclusiv al statului de utilizare a forței și să prevadă în textul noii Strategii Naționale de Securitate acest fenomen al prezenței și implicării CMSP în cadrul conflictelor armate drept un potențial risc sau amenințare atât la adresa statutului de neutralitate, cât și la adresa independenței și securității sale. Negarea acestui fenomen ar constitui o eroare crucială ce ar putea avea efecte negative asupra procesului de asigurare a securității și apărării Republicii Moldova.

4. Lista lucrărilor științifice publicate

1. ZACON C., CAUIA A., Private military companies and their resemblance to mercenary. În: Revista Studii Juridice Universitare Nr3-4(Anul VIII/2015), p. 25-36.
2. ZACON C., GAMURARI V., Clasificarea Companiilor Militare Private prin prisma provocărilor generate de conflictele armate contemporane. In: Materialele Conferinței Internaționale "Știința juridică autohtonă prin prisma valorilor și tradițiilor europene" Chișinău, Moldova, 16 octombrie 2018, p. 145-155
3. ZACON C., CAUIA A., Statutul juridic al angajaților companiilor militare private prin prisma circumstanțelor specifice generate de conflictele armate contemporane. În: Revista Studii Juridice Universitare Nr1-2(Anul X/2017), p. 23-38.
4. ZACON C., Cercetarea prevederilor normative asupra statutului juridic al companiilor militare private În: Revista Studii Juridice Universitare Nr3-4(Anul X/2017), p. 199-209.
5. ZACON C., CAUIA, A., Current Trends in Regulating the Legal Status of Private Military and Security Companies. In: Journal of Danubian Studies and Research, Vol 11, Nr. 2, 2021, p. 242-252.
6. ZACON C., Inițiativele Organizației Națiunilor Unite de reglementare a activităților companiilor militare și de securitate private. În: Revista Studii Juridice Universitare Nr. 1-2 (Anul XIV/2021), p. 203-208.
7. ZACON C., CAUIA, A., Effects of the involvement of private military and security companies in the armed conflict in Syria. În: Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale, Nr. 1 (volumul 17), 2022, p. 89-105
8. ZACON C., CAUIA, A., Involvement of Private Military and Security Companies in the Armed Conflict in Ukraine. In: 16th International Conference on European Integration - Realities and Perspectives, Danubius University May 14, 2021 – May 15, 2021, p. 509-513.
9. ZACON C., CAUIA, A., Private Military and Security Companies in the United States - Evolution, Legal Regulation and Perspectives. Global Journal of HUMAN-SOCIAL SCIENCE: A Arts & Humanities - Psychology Volume 21 Issue 15, 2021 p. 1-7.

ADNOTARE

La teza de doctor în drept a Doamnei Zacon Corina ”Statutul juridic al companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane”

Universitatea Liberă Internațională din Moldova, Chișinău, 2021

Structura tezei. Teza cuprinde: introducere, 4 capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografia din 358 surse, text de bază 171 pagini. Rezultatele obținute sunt reflectate în 9 articole științifice.

Cuvinte cheie: drept internațional umanitar, companii militare și de securitate private, combatanți, mercenari, persoane civile, reglementare juridică națională, Documentul Montreux, Codul internațional de Conduită, conflictele armate din Irak, Siria și Ucraina.

Domeniul de studiu este cercetarea prevederilor normative naționale și internaționale asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane, prin prisma analizei realităților specifice conflictelor armate din Irak, Siria și Ucraina.

Scopul lucrării este de a analiza statutul juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național și internațional și de a realiza o cercetare complexă a mecanismelor și instrumentelor juridice de reglementare eficientă și de prevenire și combatere a efectelor negative generate de implicarea tot mai activă și directă a acestor companii în conflictele armate contemporane în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar.

Obiectivele cercetării: Analiza principalelor lucrări de referință asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private și a evoluției istorice a acestui fenomen; Determinarea evoluției, statutului și importanței reglementărilor juridice ale utilizării serviciilor companiilor militare și de securitate private în Statele Unite ale Americii; Cercetarea procesului de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private în statele europene, în vederea evidențierii bunelor practici; Analiza bazei normative la nivelul național al unor state de pe continentul African; Determinarea statutului juridic al angajaților companiilor militare și de securitate private și stabilirea criteriilor de calificare a acestora; Reflectarea tendințelor actuale în materie de reglementare a statutului juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel internațional; Stabilirea impactului implicării companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane asupra monopolului statului de utilizare a forței militare; Aprecierea locului și rolului companiilor militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate din Irak, Siria și Ucraina.

Noutatea și originalitatea științifică rezidă în faptul că teza constituie un studiu amplu în cadrul căruia se cercetează evoluția și esența statutului juridic al structurilor private denumite convențional companii militare și de securitate private în cadrul conflictelor armate contemporane cu scopul de a analiza comparativ mecanismele și instrumentele de reglementare juridică a activităților acestor entități la nivel național în SUA și unele state din Europa și Africa pentru a evidenția bunele practici în acest sens, precum și tentativele și inițiativele de reglementare juridică a acestor companii în statele care sunt afectate sau implicate în cele mai recente conflicte armate,

Rezultatele obținute care contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante constă în elucidarea și argumentarea necesității și importanței elaborării și adoptării unui instrument juridic internațional care să stabilească clar statutul juridic al companiilor militare și de securitate private și a angajaților acestora în cadrul conflictelor armate contemporane, descriind situația de fapt și identificând deficiențele normative atât la nivel național cât și imposibilitatea tentativelor de reglementare la nivel internațional de a stabili statutul juridic al acestor actori privați, făcând abstracție de interesele exclusiv comerciale ale acestora și a intereselor divergente ale statelor afectate de conflicte armate, în vederea asigurării respectării normelor dreptului internațional umanitar.

Semnificația teoretică a cercetării constă în realizarea unui studiu amplu asupra prevederilor normative naționale și internaționale în ceea ce ține de determinarea statutului juridic al companiilor militare și de securitate private și a angajaților acestora în cadrul conflictelor armate, prin prisma experiențelor furnizate de conflictele armate din Irak, Siria și Ucraina.

Valoarea aplicativă a lucrării se materializează prin posibilitatea de a utiliza atât materialul factologic cât și cel analitic pentru a suplini materialele didactico-științifice necesare pentru instruirea studenților de la facultățile de drept și pentru a facilita procesul de elaborare a reglementărilor juridice asupra statutului juridic al companiilor militare și de securitate private la nivel național și internațional.

Implementarea rezultatelor științifice. Rezultatele cercetării realizate au fost prezentate în cadrul lucrărilor a două conferințe științifice internaționale și au fost reflectate în textul a cinci articole științifice publicate în revistele de profil din țară și în cadrul a două reviste științifice internaționale.

ANNOTATION

To Doctoral Theses in Law of Mrs. Zacon Corina

“Legal Status of Private Military and Security Companies in Contemporary Armed Conflicts”

Fee International University of Moldova, Chisinau, 2021

Thesis structure. The thesis includes: introduction, 4 chapters, general conclusions and recommendations, bibliography of 358 sources, basic text 171 pages. The obtained results are reflected in 9 scientific articles.

Key words: international humanitarian law, private military and security companies, combatants, mercenaries, civilians, national legal regulations, the Montreux Document, the International Code of Conduct, the armed conflicts in Iraq, Syria and Ukraine.

The field of study is the investigation of national and international normative provisions on the legal status of private military and security companies in contemporary armed conflicts, through the analysis of the specific realities of armed conflicts in Iraq, Syria and Ukraine.

The purpose of paper is to analyze the legal status of private military and security companies at national and international level and to conduct a comprehensive investigation of the mechanisms and legal instruments of effective regulation and to prevent and combat the negative effects of increasing active and direct involvement of private and military security companies in contemporary armed conflicts in order to ensure compliance with the rules of international humanitarian law.

The objectives of research: Analysis of the main reference works on the legal status of military and private security companies and the historical evolution of this phenomenon; Determining the evolution, status, and importance of legal regulations for using the services of private military and security companies in the United States; Research on the process of regulating the legal status of private military and security companies in European countries in order to highlight good practices; Analysis of the normative basis at the national level of some states on the African continent; Determining the legal status of employees of private military and security companies and establishing their qualification criteria; Reflecting current trends in the regulation of the legal status of private military and security companies at the international level; Establishing the impact of the private military and security companies' involvement in contemporary armed conflicts on the state's monopoly as for the use of military force; Assessing the place and role of private military and security companies in armed conflicts in Iraq, Syria and Ukraine.

The novelty and scientific originality lies in the fact that the thesis is an extensive study that investigates the evolution and essence of the legal status of private structures conventionally called private military and security companies in contemporary armed conflicts in order to comparatively analyze regulatory mechanisms and instruments of the legal activities of these entities at the national level in the US and some countries in Europe and Africa to highlight good practices in this regard, as well as attempts and initiatives to legally regulate these companies in states where they are affected or involved in.

The obtained results that contribute to solving an important scientific problem consist in elucidating and arguing the need and importance of developing and adopting an international legal instrument that clearly establishes the legal status of private military and security companies and their employees in contemporary armed conflicts, describing the situation in fact, by identifying both national and international regulatory deficiencies and the impossibility of international regulatory attempts to establish the legal status of these private actors, disregarding their exclusively commercial interests and the divergent interests of states affected by armed conflict, to ensure compliance with the rules of international humanitarian law.

The theoretical significance of the research lies in conducting a comprehensive study of national and international regulations regarding the determination of the legal status of private military and security companies and their employees in armed conflicts, in the light of experiences provided by armed conflicts in Iraq, Syria and Ukraine.

The applicative value of the paper materializes through the possibility of using both factual and analytical material to supplement the didactic-scientific materials necessary for the training of law students and to facilitate the process of drafting legal regulations on the legal status of private military and security companies nationally and internationally.

Implementation of scientific results. The results of the research were presented within the works of two international scientific conferences and were reflected in five scientific articles published in specialized journals in the country and in two international scientific journals.

ZACON CORINA

**STATUTUL JURIDIC AL COMPANIILOR MILITARE ȘI DE SECURITATE
PRIVATE ÎN CADRUL CONFLICTELOR ARMATE CONTEMPORANE**

**SPECIALITATEA 552.08 – DREPT INTERNAȚIONAL ȘI EUROPEAN
PUBLIC**

**REZUMATUL
tezei de doctor în drept**

Aprobat spre tipar:

Formatul hârtiei 60x84 1/16

Hârtie ofset. Tipar digital

Tiraj: 50 ex.

Coli de tipar: 1,84

Tipografia: ULIM
